

Tidligere undervisningsminister Dorte Bennedsen

Samtale med folketingsmedlem, cand.theol. *Dorte Bennedsen* i Folketinget den 21. juni 1990.

Ved Ellen Nørgaard

EN: Du er uddannet teolog, hvorfor valgte du dette studium?

DB: Ja, det er et godt spørgsmål, og jeg svarer nok helt anderledes i dag, end jeg ville have gjort den gang. I dag er det tydeligt for mig, at det handlede om, at jeg er 7. generation teolog på min fars side og 2. generation på min mors. Jeg overvejede at læse historie, for det var jeg optaget af. Men jeg fandt ud af, at teologi var bredere. Læste jeg teologi, fik jeg også mulighed for at læse historie. Og jeg har også læst meget kirkehistorie.

EN: Hvorfor gik du ind i politik?

DB: Det er en bagvendt historie. I mit barndomshjem var politik en integreret del af hverdagen, så for mig var det helt naturligt at gøre det. Det kunne i øvrigt ikke være blevet i noget andet parti end i socialdemokratiet. Både min farfar, min mor og min far var socialdemokrater, min farfar var en af de første socialdemokratiske præster i København. Jeg blev kommunalbestyrelsesmedlem på Frederiksberg, fordi kommunalpolitik (d.v.s. lokalpolitik) altid har interesseret mig. Så spurgte Krag en dag pludselig, om jeg ville være kirkeminister. Han ville have en ung regering, og han ville have en regering med kvinder i, så jeg imødekom begge ønsker, jeg var kun 32. Den regering, han fik dannet, er vist nok den yngste Danmark nogensinde har haft.

EN: I følge Den Blå Bog er du medlem af en hel række forskellige råd og bestyrelser, – hvilken holdning ligger der bag denne aktivitet?

DB: Både mit arbejde i Dansk Ungdoms Fællesråd og i Forbrugerrådet medførte mange medlemskaber af forskellig slags. Men desuden har jeg da påtaget mig mange hverv. Bag ved ligger et ønske om at deltage i samfundslivet og forsøge at påvirke dette.

EN: Du har været både kirkeminister og undervisningsminister, – vil du sige noget om det?

DB: Som kirkeminister kom jeg ind udefra, jeg sagde jo som nævnt ja som 32-årig. Det, jeg tog stilling til, var at være kirkeminister. Da jeg var blevet minister, gik det op for mig, at jeg selvfølgelig var medansvarlig for hele regeringens politik. Det kom bag på mig, men så naiv var jeg altså. Det var lidt bagvendt at blive undervisningsminister efter Ritt Bjerregaards afgang. Og jeg mente selv, at jeg ikke var særlig egnet. Jeg havde politisk beskæftiget mig med alt muligt andet. Jeg var formand for folketingets erhvervsudvalg, for Forbrugerrådet, sad i landbrugsudvalget. Men her hjalp min fortid mig alligevel. Som universitetsuddannet havde jeg kendskab til de videregående uddannelser, min højskoletilknytning betød erfaring med de frie skoler og folkeoplysningen. Det eneste om-

Dorte Bennedsen

råde, jeg ikke vidste meget om, var de faglige uddannelser, og de gik hen og blev mit hjertebarndom.

EN: Der var mange centrale uddannelsesspørgsmål til debat i din ministertid, lad os tage dem et ad gangen. Først EF og folkeskolen.

DB: For mig var det helt klart, at de faglige uddannelser hørte med til EF-politikken. De var en del af arbejdsmarkedsspørgsmålene. Fra EFs side blev folkeskolen inddraget, og her sagde jeg klart nej. D.v.s. jeg sagde nej til at spørgsmål vedr. grundskolen skulle blive sat på dagsordenen. Det er et område, der ligger udenfor traktaten. Jeg var nok fastere i dette spørgsmål end min ene forgænger Tove Nielsen.

EN: Spørgsmålet om skolenedlæggelser og besparelser blev også diskuteret i din ministertid.

DB: Det der forbavsede mig kan jeg huske var, at de kæmpeskoler jeg kunne huske fra min egen barndom med både 1000 og 1500 elever i, slet ikke fandtes mere. Skolerne i byerne havde gennemgående 350-400 elever, hvad jeg mener er en passende størrelse. Skoleantallet må tilpasses elevantallet. Desuden mener jeg ikke, man gavner eleverne med at have hverken for små skoler eller for små klasser.

EN: De fremmedsprogede elevers undervisning blev også diskuteret?

DB: Ja, det brugte vi megen energi på. Patentløsningen fandtes ikke dengang og findes vel heller ikke i dag. Alle de fremmedsprogede elever burde have haft modersmålsundervisning. Men det kunne ikke lade sig gøre. Der var f.eks. det ene år 800 jugoslaviske børn, spredt på 90 kommuner og med 8 helt forskellige sprog. En modersmålsundervisning lod sig derfor ikke organisere, vi havde hverken penge eller lærere. Det mest konstruktive vi gjorde var at udvikle en læreruddannelse for indvandrere, men den er desværre stort set sparet væk. Problemet er imidlertid ikke løst med modersmålsundervisning. Jeg besøgte Gjellerupplanen ved Århus for nogle år siden. Her blev en fremmedsproget – tyrkisk

– gruppe og en dansk kørt parallelt i børnehaven. Men der opstod alligevel problemer omkring sprogd udviklingen, fordi begrebsdannelsen er så forskellig i de to sprog.

EN: Og så tog du hul på seminarielukningerne?

DB: Det var dengang som om det stod i den danske grundlov, at der skulle være 29 seminarier. Og samtidig kunne jo alle se, at det var der ikke behov for. Jeg kontaktede direktoratet, som udarbejdede et forslag til seminariednlæggelser. Dette blev fremlagt på et møde på Frederiksdal, 10 dage før jeg gik af som minister. Og det mødte voldsom modstand ikke mindst fra Bertel Haarder. Han gik imod med brask og brand. Så blev han minister og kort tid efter fremlagde han sit forslag om seminarielukninger. Det var fristende at sige »tak for sidst«, men jeg gjorde det ikke, for seminarier burde der nedlægges. Jeg tror heller ikke, det nytter med små to-sporede seminarier. Hvis du er lærer i et af de mindre fag, er det svært at være alene ved et lille seminarium og så stadig skulle forny sig. Seminarier bør være 3 eller 4-sporede.

EN: Og så var der debat om folkeskolens fag?

DB: Den jeg husker var debatten om latinens afskaffelse. Latinlærerne var vrede derover, og specielt vrede over at jeg som gammelsproglig afskaffede faget. Personligt har jeg været meget glad for at lære latin, men det er jo begrænset, hvad man kan hælde på fagrækken. Og den gang jeg havde latin i folkeskolen var der hverken samtidsorientering eller kreative fag. De er vigtige i den tid vi lever i.

EN: Særforsorgen blev udlagt i din ministertid.

DB: Ja, det blev den. Og i de første år jeg var minister, deltog jeg ikke i et møde uden at blive bestormet af bekymrede forældre, der var ængstelige for, hvorledes deres barn ville få det. Efter udlæggelsen mødte jeg dem ikke. De var tilfredse. Og det er jo ikke så mærkeligt, for både amterne og kommunerne har jo brugt langt flere penge på disse børn end staten gjorde.

EN: Og så til slut ungdomsuddannelserne.

DB: De områder, hvor jeg var mest blank, da jeg blev undervisningsminister, var de faglige uddannelser og ungdomsarbejdsløshed. Denne steg voldsomt i min ministertid. Men jeg fik en sekretær, der kendte områderne godt. Vi tog en række initiativer i samarbejde med arbejdsministeriet, og vi fik også bevillinger. Det var meget spændende år. Personligt ville jeg gerne støtte de faglige uddannelser og gøre noget ved ungdomsarbejdsløsheden. Samtidig oprettede amterne i løbet af de første år, jeg var minister, 20-25 nye gymnasier. Det bekymrede mig, hvis gymnasiet blev den fine uddannelse, og denne udvikling ville jeg gerne have vendt. Jeg er fløjtende uenig i den udvikling som har været inden for områderne, – både menneskeligt og politisk. Men jeg er utrolig glad for det forlig, vi nu har indgået med regeringen om, at også de, der ikke får en praktikplads, skal have mulighed for at gennemføre deres faglige uddannelse.

EN: Du har været formand for bestyrelsen ved en lilleskole og socialdemokratisk undervisningsminister. Hvorledes ser du på forholdet mellem privat og offentlig grundskole.

DB: Jeg gik selv på Emdrupborg Forsøgsskole. Jeg synes selv at der var for få forsøg i folkeskolen i 60-erne. Derfor var jeg med til at starte en lilleskole. Men da mine børn havde gået nogle år dér, kom de i kommuneskolen. I socialdemokratiet står vi i øvrigt bag friskoleloven. Der skal være frihed til at følge sin egen overbevisning, være den sig religiøs eller etisk, og frihed til at eksperimentere. Det vil sige, at den offentlige skole

ikke skal udsultes, og den private skole ikke kun skal bruges af de bedrebemidlede.

EN: Du udtalte som minister, at du ville ændre læreruddannelsen, – i hvilken retning?

DB: Jeg syntes, læreruddannelsen burde være mere samfundsrettet. Desuden er jeg enig i det synspunkt, OECD fremsætter i sin kommentar til det danske uddannelsessystem, – de undrer sig over at det er nødvendigt med 14 forskellige uddannelser af pædagoger og lærere til den samme aldersgruppe af børn.

EN: Der var i din ministertid mange angreb på 75-loven, – enhedsskole, restgruppe, indoktrinering og lighed var ord der blev anvendt. Hvad mente du om denne debat?

DB: Jeg opfattede den som forvredet. Det var som alle børn skulle passes ind i de små tern på et ternet papir. Personlig ville jeg lægge vægten et andet sted, – på det sociale. Lægges vægten på det sociale følger det øvrige efter. Det er ikke rigtigt, at vi dermed taber de boglige eller begavede, – de klarer sig.

EN: Gjorde du brug af U-90?

DB: Skoleloven var vedtaget og U-90 udarbejdet. Det var vigtigt for mig at forsøge at gennemføre det der lige var vedtaget, vigtigere end at lægge nye planer.

EN: Hvorledes var dit forhold til CUR, der eksisterede den gang?

DB: Dette brugte jeg en hel del. De andre råd var det derimod svært at få andet fra end råd, der var for dyre til at blive realiserede.

EN: Hvad var det vigtigste der skete i din ministertid?

DB: Det var så afgjort arbejdet med de faglige uddannelser. Vi fik etableret mange praktikpladser. Set med mine øjne flyttede disse uddannelser sig i denne periode fra en plads i skyggen til en mere central placering. Det jeg den gang ønskede og stadig ønsker er at vi får et mere fleksibelt uddannelsessystem, – fleksibelt på den måde at uddannelserne kan bygges ovenpå hinanden. I dag er systemet ikke fleksibelt nok.

EN: Kunne du tænke dig at blive minister igen?

DB: Den gamle præst skal ikke vende tilbage. Desuden har jeg ikke beskæftiget mig med uddannelsesspørgsmål i de sidste 5 år. Da jeg i sin tid blev undervisningsminister, blev jeg det ikke af lyst. Jeg sagde efter mange overvejelser ja, da Anker spurgte i den komplicerede situation, der var opstået efter Ritt Bjerregaards afgang. Det kunne jeg ikke sige nej til. Jeg regnede kun med at være minister i nogle måneder. Og så blev det til 4 år, nogle af de bedste og mest arbejdssomme og interessante år i mit liv.